

องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายคมณ์ศรีษฐ์ กล่อมสังข์
๒. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไม้รูด อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
๓. คำจำกัดความ “รู้และเข้าใจพืช การจัดการพืช การตลาดและการจำหน่าย”
๔. ประเด็นที่แสดงถึงความโดดเด่นและการปฏิบัติที่ดี

๑) ความรู้เฉพาะสาขา “ทำสวน”

ความคิดริเริ่มและจุดเริ่มต้นของการผลิตทุเรียนนอกฤดู

เริ่มต้นอาชีพด้านการเกษตร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน หลักการดำเนินชีวิตเน้นความประหยัดและปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการนำหลักปรัชญามาปฏิบัติด้านการจัดการสวนทุเรียน และสามารถผ่านการตรวจสอบและรับรองคุณภาพให้เป็นแหล่งผลิตพืชตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ซึ่งเป็นหลักการหนึ่งของโครงการความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) ด้านพืชในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองจากกรมวิชาการเกษตร ด้วยความโดดเด่นในการทำสวนทุเรียนนอกฤดูนี้ ทำให้ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นสาขาทำสวนของจังหวัดตราด ปี ๒๕๕๕ อีกด้วย

เทคนิคการทำสวนทุเรียนนอกฤดู มีดังนี้

๑.๑ กระตุ้นรากหลังเก็บเกี่ยว (ต้นเดือนเมษายน) ทิ้งไว้ประมาณ ๑ เดือน (ประมาณปลายเดือนเมษายน) โดยใช้กรดฮิวมิก + อะมิโนแอซิด อัตรา ๑๐๐ ซีซี / ต้นผสมน้ำรดอัตรา ๗๐ - ๑๐๐ มิลลิลิตร / ต้น ทิ้งไว้ ๑ เดือน ใบอ่อนเริ่มแตก (ชุดที่ ๑)

๑.๒ ใบอ่อนเริ่มคลี่ (เดือนพฤษภาคม) บำรุงต้น ใบ และราก ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ และ ปุ๋ยมูลค่างควาสลับกับปุ๋ยกระดูกป่น อัตรา ๐.๕ : ๐.๕ กิโลกรัม โรยรอบโคน อัตรา ๑ กิโลกรัม / ต้น

๑.๓ ใบอ่อนแตกเต็มที (หลังจากใส่ปุ๋ย ๑๕ วัน) ใช้สาหร่ายไซโตคินิน เพื่อทำลายการพักตัว และกระตุ้นให้แตกใบอ่อนพร้อมกันชุดเดียว (ชุดที่ ๒) ร่วมกับปุ๋ยเกล็ดทางด่วน สูตร ๑๓-๐-๔๖ หรือ ๑๓-๕-๓๐ (โพแทสเซียมไนเตรท) อัตรา ๓๐๐ กรัม / ต้น เพื่อบำรุงต้นและใบ

๑.๔ การทำสาร (หลังจากแตกใบอ่อนชุดที่ ๒ และสภาพอากาศแล้ง) ต้องแล้งก่อนทำสาร ๑ ชั่วโมง ใช้สารแพคโคบิวทราโซล ๑๕ % อัตรา ๒ ลิตร / น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นพอเปียก (หลังจากทำสารประมาณ ๑ - ๑.๕ เดือน ทุเรียนเริ่มออกดอก)

๑.๕ บ่มใบ/เร่งการสะสมอาหารและเร่งให้ใบเขียวเข้มเร็วขึ้น (หลังจากทำสาร ๗ วัน) ใส่ปุ๋ยเกล็ด ๖-๑๒-๓๖ อัตรา ๓๐๐ กรัม ร่วมกับปุ๋ยแมกนีเซียม (เดี่ยว) อัตรา ๑๐๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นในวันที่ฟ้าโปร่งและฝนแล้ง ฉีดพ่นติดต่อกันประมาณ ๓ - ๔ ครั้ง แต่แต่ละครั้งห่างกัน ๗ - ๑๐ วัน (ประมาณ ๑ เดือน)

๑.๖ ทุเรียนเริ่มออกดอกให้เห็นระยะไข่ปลา ช่วงนี้เป็นหัวใจสำคัญ ปล่อยให้กระทบแล้งประมาณ ๓ - ๔ วัน จนเห็นดอกทุเรียนพ้นจากระยะไข่ปลาเป็นลักษณะแหลมๆ

- ให้กระตุ้นน้ำ เพื่อกระตุ้นให้การไหลเวียนของจิบเบอริลลินและออกซิน เพื่อให้มีการออกดอกตามมา โดยให้ที่รากแก้ว จุดที่ให้น้ำห่างโคนต้นทุเรียนประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ให้เพียงแค่ออกได้ และต้องไม่มากเกินไป หลังจากกระตุ้นน้ำทุเรียนจะทยอยออกดอกเป็นระยะไข่ปลามากขึ้น

- ใช้โบรอนทำลายการพักตัว โดยใช้โบรอนเดี่ยว (โบรอนโกลด์) ๑๐๐ ซีซี + อะมิโนแอซิด (อามินอล) ๒๐๐ ซีซี/น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นโดยให้เน้นที่ได้ทอ้งกิ่งที่อยู่ในระยะไข่ปลา จำนวน ๒ ครั้ง แต่แต่ละครั้งห่างกัน ๓ - ๕ วัน

๑.๗ ดอกกระยะตาปู ใช้จิบเบอรัลลินชนิดเม็ด อัตรา ๒ เม็ด/น้ำ ๒๐๐ ลิตร เพื่อยืดช่วงดอก/ผล ฉีดพ่นที่กลุ่มดอกทุเรียน จำนวน ๒ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๓ - ๕ วัน

๑.๘ ดอกกระยะเหยียดตีนหนู ฉีดพ่นด้วยแคลเซียมและโบรอน (แคล ๔๐ + โบรอนเดี่ยว) อัตรา ๑๐๐ + ๑๐๐ ซีซี /น้ำ ๒๐ ลิตร เพื่อให้ดอกสมบูรณ์และยาวขึ้น ฉีดพ่นที่กลุ่มดอก จำนวน ๓ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๕ วัน จนกระทั่งดอกบาน

๑.๙ ก่อนดอกบาน ให้แต่งดอกทุเรียน โดยให้เลือกดอกที่เป็นรุ่นเดียว /ต้นไว้ ซึ่งแยกช่วงเวลาตามลักษณะของดอกทุเรียน คือ

- ระยะไข่ปลา - ดอกบาน ใช้เวลาประมาณ ๔๕ - ๕๐ วัน
- ไข่ปลา - ตาปู ๑๐ วัน
- ตาปู - เหยียดตีนหนู ๗ วัน
- เหยียดตีนหนู - มะเขือพวงเล็ก ๑๕ วัน
- มะเขือพวงเล็ก - หัวกำไล ๑๐ วัน
- หัวกำไล - ดอกบาน ๗ - ๑๐ วัน

๑.๑๐ การช่วยผสมเกสรดอกทุเรียน ใช้แปรงขนกระต่ายปัดกลับไปกลับมาที่ดอกกระยะดอกบานช่วงเวลา ๑๙.๐๐ หรือ ๒๑.๐๐ น. ทำติดต่อกัน ๓ คืน

๑.๑๑ การแต่งผล ทำการแต่งผลทุเรียน จำนวน ๔ ครั้ง คือ

- ผลขนาดลูกหมาก (อายุผลหลังดอกบาน ๓ สัปดาห์)
- ผลขนาดผลส้ม (อายุผลหลังดอกบาน ๕ สัปดาห์)
- ผลขนาดกระป๋องนมข้น
- ผลอายุหลังดอกบาน ๒ เดือน (น้ำหนักผลประมาณ ๑ กก./ผล)

โดยคัดเอาเฉพาะผลรูปทรงสวย และตามปริมาณการติดผลของต้น (ถ้าไว้ผลมาก ทุเรียนจะสัลดผลที่ดีทิ้ง)

๑.๑๒ การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวทุเรียนที่ระยะสุกแก่ ๘๐ - ๙๐ % (ประมาณ ๙๓ - ๙๕ วันหลังดอกบาน) เฝ้าดูเนื้อทุเรียนเหลืองและเรียบเนียน

๑.๑๓ การตลาดและจำหน่าย ส่งออก ๑๐๐ %

๒) การนำความรู้และเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

การจัดการปัจจัยการผลิต

๒.๑) เทคนิคการแก้ปัญหาทุเรียนแตกใบอ่อนระยะติดผล

ช่วงระยะที่ทุเรียนติดผลแล้วเกิดการแตกใบอ่อนพร้อมกันทั้งต้น เกิดการแย่งอาหารกันระหว่างใบและผล ทำให้ทุเรียนสัลดผลทิ้งและเกิดความเสียหายด้านคุณภาพ แต่ถ้าใบอ่อนทยอยแตกตามธรรมชาติจะทำให้ทุเรียนมีคุณภาพดี ดังนั้นจึงมีวิธีการแก้ไข คือ

- ให้อินทรีบี อัตรา ๑๒-๑๒-๗+๒ เพื่อลดการควบคุมความอวบอ้วนของหนามทุเรียน และถ้าสังเกตเห็นหนามทุเรียนบวมและโตเร็วให้เปลี่ยนเป็นสูตร ๘-๒๔-๒๔ แทน

- ให้อินทรีบี อัตรา ๐.๕ : ๑ กิโลกรัม ใส่หลังดอกบานจนถึงก่อนเก็บเกี่ยว ๑ เดือน ประมาณ ๑๕-๒๐ วัน/ครั้ง

๒.๒) การจัดการโรครากเน่าโคนเน่า

การเป็นโรครากเน่าโคนเน่าของทุเรียนจะเป็นเฉพาะบางต้นไม่ได้เป็นทั้งแปลง สาเหตุของปัญหาเกิดจากการดูแลไม่ทั่วถึงของเจ้าของสวนเอง เช่น การระบายน้ำไม่ดี หรือการใช้สารแพคโคลบิวทราโซนติดต่อกัน เป็นต้น แนวทางที่สวนปฏิบัติอยู่ คือ

- ระยะสั้น ถ้าหากเกิดโรคเกิน ๕๐ % จะโค่นต้นทิ้ง เพราะไม่คุ้มค่าการรักษา
- ระยะยาว มีรายงานทางวิชาการระบุว่าต้นต่อทุเรียนที่ทนทานต่อโรครากเน่าโคนเน่ามากที่สุด คือ ทุเรียนนงและพวงมณี ดังนั้นจึงทำการปลูกทุเรียนเพิ่มเติมใหม่จากแปลงเดิม โดยใช้ต้นต่อเป็นพันธุ์ทุเรียนนงทั้งหมด และใช้วิธีเพาะเมล็ดพันธุ์เมื่อทุเรียนเกิดตาดอกระยะหนึ่ง จึงขยายพันธุ์ทุเรียนโดยวิธีติดตาอีกทีหนึ่ง

๕. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรต้นแบบและการติดต่อ

นายคมัญศรีษฐ์ กล่อมสังข์ อายุ ๔๗ ปี

บ้านเลขที่ ๑๓๒ หมู่ ๑ ตำบลไม้รูด อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ๒๓๑๐๐

โทรศัพท์ ๐๘๑๘๖๕๕๒๒๔

๖. ข้อมูลผู้ถอดบทเรียน

นางสาวชนิภา เขียวณรงค์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สำนักงานเกษตรอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

โทร. ๐ ๓๙๕๘ ๑๓๕๕ โทรสาร ๐ ๓๙๕๘ ๑๑๔๔

E-mail: chnipa_d@hotmail.com

